

Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Akademisyenlerin Çokkültürlü Eğitim Kavramına İlişkin Metaforik Algıları¹

Rafet GÜNAY², Hasan AYDIN³, Fadime KOÇ DAMGACI⁴

Özet

Bu araştırma, Türkiye’de Eğitim Fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin (N=323) çokkültürlü eğitime ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarma amacına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Akademisyenlerin “Çokkültürlü eğitim bir ... benzer, çünkü ...” cümlesini tamamlamalarıyla elde edilen ham verilerde, hem nitel (contentanalysis) hem de nicel (chi-square) veri çözümleme teknikleri kullanılmıştır. Araştırma 323 akademisyenin katılımıyla gerçekleşmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, akademisyenler çokkültürlü eğitim kavramına ilişkin 103 adet geçerli metafor üretmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından yedi farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Kavramsal kategoriler akademisyenlerin unvanları bakımından önemli derecede farklılık göstermiştir. Akademisyenlerin çoğunun çokkültürlü eğitime karşı olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Çokkültürlü eğitimin tanımlanmasında daha çok “gökkuşağı (n=51)”, “mozaik (n=26)” ve “çiçek bahçesi, orkestra, türlü yemek, kilim ve aşure” mecazları kullanılırken buna zıt olarak “kaos (n=6)” mecazını kullananlar da bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çokkültürlü Eğitime İlişkin Metafor, Metafor, Akademisyenler, Eğitim Fakültesi

Metaphoric Perceptions of Faculty Members’ Regarding Multicultural Education

Abstract

This study was carried out to explore the metaphors that academicians (N=323) working at faculties of education in Turkey have regarding multicultural education. Academicians completed the sentence “Multicultural education is like because” and the data gathered is analyzed with both qualitative (content analysis) and quantitative (chi-square) methods. The results indicate that academicians produced 103 different metaphors regarding multicultural education. These metaphors are categorized into 6 conceptual categories with regard to their common features. Conceptual categories differed significantly in relation to the titles of academicians. The result of this study showed that most academicians have a positive view of multicultural education. Though the most common metaphors in defining multicultural education were “rainbow (n=51)”, “mosaic (n=26)” and “orchestra, carpet, Noah’s pudding”, some also defined it as “chaos (n=6)”.

Keywords: Multicultural education, Metaphor, Academicians, Faculty of Education

¹ 4-6 Eylül 2014 tarihinde gerçekleştirilen 23. Eğitim Bilimleri Kurultayında bildiri olarak sunulmuştur.

² Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul-TÜRKİYE, Eposta: gunay.rafet@gmail.com

³ Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul-TÜRKİYE, E-posta: aydin.h@yildiz.edu.tr

⁴ Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul-TÜRKİYE, E-posta: fdamgaci@gmail.com

Giriş

Eğitim en genel tanımıyla, bir toplumun kendi kültürünü ve evrensel değerleri bireylere aktarma süreci olarak tanımlanmaktadır (Aslantürk ve Amman, 1999). Etkin bir eğitim sürecinde, bireylere kültürel geçmiş ve değerlerin anlatımı, eğitime katkı sağlamaktadır. Kültür kendi içinde toplumsal normları, değerleri, kalıpları, deneyimleri ve tutumları barındıran bir yapıya sahiptir. Aynı veya farklı coğrafyalarda çeşitli mozaiklerin bir araya gelmesi çokkültürlülüğü doğurmuştur. Çokkültürlülük kavramı ilk defa Amerika'da ortaya çıkmış olsa da tüm dünyaya dalga dalga yayılmıştır (Sleeter ve Grant, 1987). Çokkültürlülük, farklı kültürleri içinde barındıran ve birçok ülkede halen tartışılmaya devam edilen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Aydın, 2013). Bu kavram sadece sosyolojik olarak yer edinmemiş, üstüne eğitim alanyazınında da önemli bir konu haline gelmiştir.

Çokkültürlü eğitim, dil, din, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin, öğrenme ve öğretme sürecine kültürel çoğulcuğun eklenerek, farklı kültürlerin birbirine saygı duyması, bireylerin bilişsel ve ahlaki gelişimini, farkındalık düzeylerini ve bu yolla akademik başarılarını artırması süreci olarak görülmektedir (Ameny-Dixon, 2004; Banks, 2008; Başbay ve Kağnıcı, 2011; Bennett, 2001; Gay, 2004; Nieto ve Bode, 2013). Banks'e (2008) göre çokkültürlü eğitimin sadece toplumda azınlık konumunda olan gruptaki öğrenciler için olduğu düşüncesi tamamen yanlıştır. Çokkültürlü eğitim, eğitimde fırsat eşitliği sağladığından tüm öğrencileri kapsamaktadır. Dolayısıyla çokkültürlü eğitim, tek bir kültürün önemseydiği eğitim sistemini reddetmekte, toplumdaki bütün kültürel grupların dikkate alındığı eğitim sistemini savunmaktadır (Damgacı ve Aydın, 2013). Buradan hareketle denilebilir ki çokkültürlü eğitim, eğitim kurumlarındaki eşitsizlik ve adaletsizliği tamamen ortadan kaldırma amacı gütmektedir (Mwonga, 2005).

Banks (2008), çokkültürlü eğitim sürecinin kurulabilmesi için şu hedeflerin gerçekleştirilmesi gerektiğini savunmaktadır: (i) Bireylerin başka kültürlerin bakış açısıyla bakabildiklerinde kendilerini daha iyi anlayabilmelerini sağlamak, (ii) Öğrencilere kültürel, etnik ve dilsel seçenekler sağlamak, (iii) Bütün öğrencilere kendi toplumlarında, hâkim kültür içinde ve diğer etnik kültürler içinde iletişim kurmak için ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve tutumu kazandırmak, (iv) Bazı etnik grupların kendi benzersiz ırksal, fiziksel ve kültürel özelliklerinden dolayı yaşadığı ayrımcılığı ve acıyı azaltmak, (v) Öğrencilerin küresel ve düz dünyada farklı ülkelerde eğitim görmüş öğrencilerle mesleki anlamda rekabet halinde olacakları bir teknolojik dünyada okuma yazma ve matematik becerileri edinmelerine yardımcı olmaktır (s. 4-6). Çokkültürlü eğitim bu hedefler doğrultusunda, bireylerin

birlikte yaşama zorunluluğundan kaynaklanan, farklı kültürlerin zenginlik olarak kabul etmesi gerçeğini önemser. Bunların gerçekleştirilebilmesinde rol alacak eğitimcilerin bu hedeflerin üstesinden gelebilecek yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Üstelik öğretmen adaylarının mezuniyet sonrası Türkiye'nin dört bir tarafına atandığı düşünüldüğünde, eğitim fakültelerinde çalışan akademisyenlere bu konuda ne derece görev düştüğü ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple çokkültürlü eğitimin yapısını dikkate alarak, öğretim sürecini doğru tasarlayabilmek için akademisyenlerin çokkültürlülüğe ilişkin algılarının öğrenilmesi gerekmektedir.

Alanyazın incelendiğinde, çokkültürlü eğitimle ilgili yapılan araştırmalarda, akademisyenlerin tutumları, görüşleri ve algıları incelendiğinde, çokkültürlü eğitim önemli görülmekte ancak onların, uygulamada ne yapılacağına dair yeterli bilgiye, tecrübeye sahip olmadıkları görülmektedir (Başbay ve Kağnıcı, 2011; Başbay vd., 2013; Demir, 2012; Damgacı ve Aydın, 2013). Çokkültürlü eğitim ile ilgili yapılan araştırmalarda, eğitim fakültelerinde çalışan akademisyenlerin çokkültürlü eğitim kavramına ilişkin metaforik algılarına dair bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Metafor, belli bir olguyu başka bir kavramla anlatarak zihinsel mecaz modelleri kurma ve bulguları zekice iletme yolu olarak tanımlanmaktadır (Creswell ve Miller, 2000; Lakoff ve Johnson, 2005; Morgan, 1998; Patton, 2002; Saban, 2009). Metafor üç saç ayağı üzerine tasarlanmaktadır. Bu üç unsur: Benzeyen, benzetilen ve benzetilene ait özelliklerdir. Örneğin, “öğretmen bir güneşe benzer” denildiğinde güneşin özellikleri öğretmene yüklenir. Bu sebeple bir metafor kullanılmış olur. Benzeyen, öğretmen; benzetilen, güneş ve benzetilene ait özellikler ise yön buldurucu unsurlardır. Dolayısıyla her hangi bir metafor ilişkisinde, metaforun kaynağı, metaforun konusunu farklı bir bakış açısıyla açıklamada zihinsel filtrelemeler kullanılmaktadır (Saban, 2008).

Son zamanlarda eğitim alanında yapılan araştırmalara bakıldığında metafora dayalı araştırma sayısının arttığı görülmektedir. Sosyal bilimlerde metaforların önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir (Bredeson, 1988). Eğitim alanında yapılan metafor çalışmalarının, çoğunlukla öğrenci, öğretmen ve okul gibi kavramlar hakkında metaforlar olduğu görülmektedir (Akbaba-Altun ve Apaydın, 2013; Aydın ve Pehlivan, 2010; Çapan, 2010; Inbar, 1996; Bozlak, 2002; Saban, 2004, 2009; Tortop, 2013). Eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin çokkültürlü eğitime dair verdikleri doyurucu mecazlar alana katkı sağlayabilir. Bu bağlamda yapılan metaforlar, eğitimin gelecek kuşaklara yapacak etkisini artırabilir.

Eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin ve ilişkili oldukları derslerin etkililiği ve verimlilikleriyle ilgili olarak metaforları kullanmaları, bu konu alanı ile ilgili problemlerin çözümüne ve gelişimin gerçekleşmesine önemli katkılar sağlayabilir. Bu sebeple, eldeki araştırmanın alanyazına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin çokkültürlü eğitime ilişkin düşüncelerini metafor yardımıyla nasıl kavramsallaştırdıklarını saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

- Eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin çokkültürlü eğitime ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
- Bu kavramsal kategoriler, katılımcı unvanı (Araştırma görevlisi, Öğretim görevlisi, Doktor Araştırma Görevlisi, Yrd. Doçent Doktor, Doçent Doktor ve Profesör Doktor) bakımından farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu araştırma karma yöntem kullanılarak gerçekleştirilen bir metafor çalışmasıdır. Bu çalışmada hem nicel hem de nitel veriler yer almaktadır. Nicel ve nitel veriler aynı anda toplandıktan sonra birleştirildiği için araştırmanın metodu, bir karma araştırma yöntemi türü olan *açımlayıcı desendir*. Açımlayıcı desende nicel ve nitel verilerin eksik yönleri birbirini tamamlar mahiyettedir (Creswell, 2012). Ayrıca katılımcıların demografik değişkenlerinin frekans değerleri nicel olarak sunulmuştur.

Katılımcılar

Çalışma kapsamında verilerin toplanabilmesi için Türkiye'deki 83 üniversitenin Eğitim Fakültelerinde görev yapan 4201 akademisyene araştırma hakkında bilgi veren bir e-posta gönderilmiştir. Araştırmaya Türkiye'deki 71 Eğitim Fakültesi'nde görev yapan 323 akademisyen gönüllü olarak katılım göstermiştir. Araştırmaya katılan akademisyenlere araştırmacı tarafından geliştirilen bir metaforik algı ölçeği internet aracılığı ile gönderilmiş ve bilgiler internet ortamında sadece araştırmacı görebilecek şekilde saklanmıştır. Araştırmaya katılan akademisyenlerin 152'si (%47) erkek, 171'i (%53) ise kadındır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Akademisyenlerin Demografik Özellikleri

		f	%
Görev Süresi (yıl)	0-5 arası	75	23
	6-10 arası	50	15
	11-15 arası	62	19
	16-20 arası	52	16
	21-25 arası	33	10
	26-30 arası	27	8
	31-35 arası	12	4
	36 ve üstü	12	4
Unvan	Araştırma Görevlisi	84	26
	Öğretim Görevlisi	39	13
	Doktor Arş. Gör.	12	4
	Yardımcı Doçent	106	33
	Doçent Doktor	55	17
	Profesör Doktor	27	8
Mezuniyet durumu	Yüksek okul	3	1
	Ön lisans	2	1
	Lisans	20	6
	Yüksek lisans	75	23
	Doktora	223	69
Bölüm	Eğitim Bilimleri	108	33,44
	İngilizce Öğretmenliği	36	11,15
	Türkçe Öğretmenliği	18	5,57
	Bilgisayar Öğretmenliği	21	6,50
	Matematik Öğretmenliği	15	4,64
	Sınıf Öğretmenliği	14	4,33
	Okul Öncesi Öğretmenliği	13	4,02
	Müzik Öğretmenliği	12	3,72
	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	9	2,79
	Almanca Öğretmenliği	9	2,79
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	8	2,48
	Kimya Öğretmenliği	8	2,48
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	8	2,48
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	7	2,17
	Tarih Öğretmenliği	7	2,17
	Coğrafya Öğretmenliği	6	1,86
	Felsefe Öğretmenliği	6	1,86
	Fizik Öğretmenliği	5	1,55
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	5	1,55
	Resim Öğretmenliği	4	1,24
Biyoloji Öğretmenliği	2	0,62	
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	2	0,62	
Toplam		323	100,0

Katılımcılar yaş kategorisi açısından incelendiğinde, 12'si (%4) 20-25 yaş arası, 69'u (%21) 25-30 yaş arası, 52'si (%16) 30-35 yaş arası, 57'si (%18) 35-40 yaş arası, 52'si (%16) 40-45 yaş arası, 33'ü (%10) 45-50 yaş arası, 30'u (%9) 50-55 yaş arası ve 18'i (%6) ise 56 yaş üstüdür. Bu bilgilerin dışında, katılımcıların diğer demografik bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Araştırmaya daha çok 0-5 yıl arası çalışan akademisyenlerin katıldığı görülmüştür. Araştırmaya katılanların, 84'ü (%26) Araştırma Görevlisi, 39'u (%13) Öğretim Görevlisi, 12'si (%4) Doktor, 106'sı (%33) Yardımcı Doçent, 55'i (%17) Doçent ve 27'si (%8) Profesör Doktor unvanlıdır. Araştırmaya katılanların büyük bir bölümü (% 69) doktora mezunu akademisyenlerden oluşmaktadır. Bölüm açısından bakıldığında araştırmaya en çok Eğitim Bilimleri bölümünden akademisyenler (n=78) katılmıştır (Tablo 1).

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan akademisyenlerin çokkültürlü eğitim kavramına ilişkin sahip oldukları mecazları ortaya çıkarmak amacıyla onların her birinden “Çokkültürlü eğitim bir ... benzer, çünkü ...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Bu amaç için akademisyenlere internet üzerinden içinde cinsiyet, yaş, branş, çalışma süresi, unvan, mezuniyet durumu ve “Çokkültürlü eğitim bir ... benzer, çünkü ...” gibi ifadelerin yazılı olduğu bir form linki e-posta adreslerine gönderilmiştir. Onlardan bu ifade ile birlikte sadece bir metafor kavramı kullanarak düşüncelerini paylaşmaları istenmiştir. Bu araştırmada “çünkü” kavramına da yer verilerek akademisyenlerin kendi metaforları için bir “gerekçe” sunmaları istenmiştir. Akademisyenlerin verdikleri cevaplar araştırmacı tarafından saklanarak kimseyle paylaşılmamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, metin içeriği toplama ve analiz etme yöntemidir (Neuman, 2008). İçerik analizi süreci, (i) verilerin kodlanması, (ii) temaların bulunması, (iii) verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi, (iv) bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklindedir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Katılımcıların geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi, aşağıdaki beş aşamada gerçekleştirilmiştir:

1) Kodlama:

Birinci araştırmacı tarafından metaforlar alfabetik sıraya göre dizilerek akademisyenlerin verdiği cevaplarda metaforlar kodlanmıştır.

Her katılımcının verdiği cevaplar için veri formlarının içeriğinde, katılımcılara bir kod numarası verilmiş ve veriler yaş, branş, görev süresi, unvan, mezuniyet durumu, “Çokkültürlü Eğitim bir?....., Çünkü?.....” başlıkları altında toplanmıştır. Bu sorulara ilişkin kodlama işlemi örneği Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.Araştırmaya Katılan Akademisyenlerin Görüşlerinin Kodlanması

Kod No	Cinsiyet	Yaş	Branş	Görev Süresi	Unvan	Mezuniyet Durumu	Çokkültürlü Eğitim bir?....., benzer	Çünkü ..?.....
121	E	25- 30 arası	Fen ve Teknoloji Öğretmenliği	0-5 arası	Prof. Dr.	Doktora	Anahtara	Eğitimde anlayış kapısını açar.

2) İkinci kez kodlama ve derleme:

Ham veriler diğer araştırmacı tarafından ikinci kez kontrol edilerek her metafor; cinsiyet, yaş, branş, çalışma süresi, unvan, mezuniyet durumuna göre derlenmiştir.

3) Kategori geliştirme:

Akademisyenler tarafından üretilen metafor kavramları ortak özellikleri bakımından irdelenmiştir.

4) Geçerlik ve güvenilirliği sağlama:

Geçerlilik için, toplanan veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiştir. Güvenirlik için, uzman görüşü (n=7) alınmıştır.

5) Nicel veri analizi (Pearson x^2 testi) için verileri SPSS 20.0 paket programına aktarma:

Elde edilen tüm veriler SPSS 20.0 istatistik programına atılarak önce kategorilere göre katılımcı sayısı (f) ve yüzdesi (%) hesaplanmıştır. Daha sonrasında ise, unvana göre farklılık olup olmadığına bakmak için Pearson x^2 testi uygulanmış ve sonuçlar analiz edilerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın Güvenilirliği ve Geçerliliği ile İlgili Önlemler

Nitel araştırmalarda, toplanan verilerin kayıt altına alınıp rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklamayı, geçerliliğin önemli ölçütlerindedir (Glesne, 2013; Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Metaforik algı ölçeğinin hazırlanmasında 5 alan uzmanı, 2 ölçme ve değerlendirme uzmanının görüşlerinden yararlanılmıştır. Uzmanların görüşleri değerlendirilmiş ve “*Güvenilirlik= ((Görüş Birliği)/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı))x 100*” formülü kullanılarak %94 düzeyinde anlaşma (güvenirlik) sağlandığı belirlenmiştir (Miles ve Huberman, 1994). Çalışmada elde edilen veriler iki araştırmacı tarafından kodlanarak üçüncü bir uzmana kontrol ettirilmiştir.

Bulgular

Bu araştırmaya katılım gösteren akademisyenler, çokkültürlü eğitim kavramına yönelik olarak toplam 103 adet metafor üretmişlerdir. 103 metafordan 65 tanesi sadece tek bir akademisyen, 14 tanesi ise sadece iki akademisyen tarafından üretilmiştir. Araştırma kapsamında sorulan sorular başlık haline getirilmiş ve bu sorulara ilişkin bulgular sırasıyla başlıkların altında sunulmuştur.

Çokkültürlü Eğitime İlişkin Üretilen Metaforlar

Metaforların üretilen kategorilere göre dağılımı Tablo 3’te gösterilmektedir. Bütün akademisyenler tarafından ortak olarak ifade edilen ve ilk 12 sırada yer alan metaforlar sırasıyla şunlardır: (1) gökkuşağı 51 (%15,79), (2) mozaik 26 (%8,05), (3) çiçek bahçesi 18 (%5,57), (4) aşure 17 (%5,26), (5) orkestra 13 (%4,02), (6) türlü yemek 12 (%3,72), (7) meyve ağacı 9 (%2,79), (8) orman 8 (%2,48), (9) bir demet çiçek 7 (%2,17), (10) renk cümbüşü 7 (%2,17), (11) salata 7 (%2,17), (12) kaos 6’dır (%1,86).

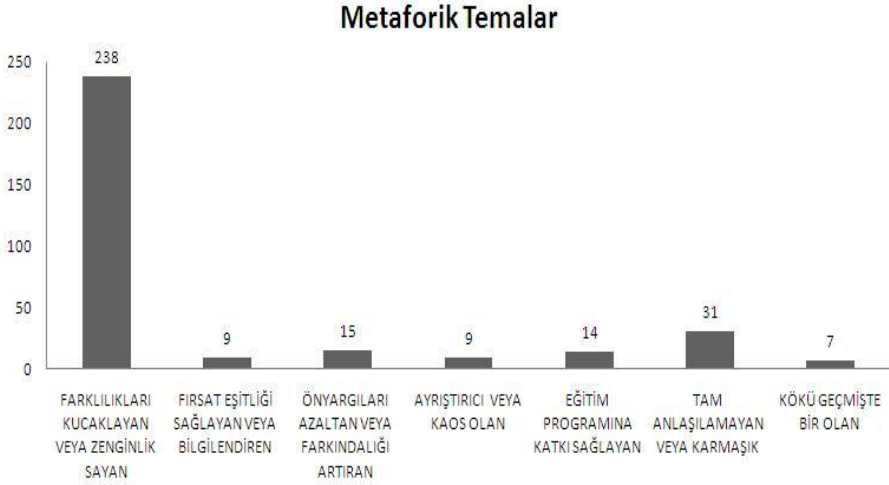
Tablo 3. Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler (n=7)	f (%)	Çokkültürlü Eğitim Metaforları	f (%)
Farklılıkları Kucaklayan veya Zenginlik Sayan	238 (73,7)	Ahtapot 1, akarsu 1, anne 1, hastane 1, arı 4, aşure 15, bahar 1, banka 1, beste 1, bina 1, bir buket çiçek 5, çeşme 1, çeşni 1, çiçek bahçesi 15, çiftlik 1, çocuk 1, çok eşli evlilik 1, çorba 3, tanışma 1, müzik aleti 1, nefes 1, doğa 4, dünya 4, ebru 1, empati 1, enerji 1, evrensellik 1, gemi 1, gereklilik 1, gökkuşağı 46, halı 2, hayat 2, hoşgörü 1, ısıtıcı 1, google arama motoru 1, karışık meyve suyu 1, karışık pizza 3, karnaval 1, kilim 3, lahana 1, liman 1, manav 1, melez bir çocuk 1, meyve ağacı 2, salata 5, meyve tabağı 1, meze 1, mozaik 19, okyanus 5, orkestra 13, orman 6, panayır 1, prizma 1, renk cümbüşü 7, resim 2, sofrası 1, süpermarket 1, şehir 2, tavus kuşu 1, toplum 1, toprak 1, uçurtma 1, ülke 1, yağmur 1, yamalı bohça 4, yapboz oyunu 1, yaş pasta 2, yelpaze 3, türlü yemek 11, yeni dünya keşfi 1, yıldızlar kümesi 2, zengin öğretim ortamı 1, zenginlik 2	75 (64,1)
Fırsat Eşitliği Sağlayan veya Bilgilendiren	9 (2,79)	Empati 2, güneş 1, resim 1, salata 2, uyarılma 1, yamalı bohça 2	5 (4,3)
Önyargıları Azaltan veya Farkındalığı Artıran	15 (4,64)	Anahtar 2, bir buket çiçek 1, çok yönlü olma 1, evrensellik 1, gökkuşağı 2, halı 1, karayolu 1, mozaik 3, resim 1, süpermarket 1, toprak 1	5 (4,3)
Ayrıştırıcı veya Kaos Olan	9 (2,79)	Gelişimsel kaynakların çoğaltılması 1, kaos 5, mozaik 2, yamalı bohça 1	3 (2,6)
Eğitim Programına Katkı Sağlayan	14 (4,33)	Bal 1, bileşik 1, bir buket çiçek 1, çiçek bahçesi 1, çok renkli bir şemsiye 1, dünya 1, karnaval 1, pusula 1, meyve ağacı 1, mozaik 1, olimpiyat 1, salata 1, üreticilik 1, yaşam deneyimi 1	8 (6,8)
Tam Anlaşılamayan veya Karmaşık	31 (9,6)	Ahtapot 1, anlamsızlık 3, aşure 2, ayrıcalık 1, çamur 1, çiçek bahçesi 2, çorba 1, devlet 1, elmas 1, gökkuşağı 3, hamur 1, harita 1, havuz 1, google arama motoru 1, karışık kuruyemiş 1, meyve ağacı 1, mozaik 1, örgü 1, pazar 1, problem çözme 1, uluslar arası mutfakta yemek yemek 1, yelpaze 2, türlü yemek 1	19 (16,2)
Kökü Geçmişte Bir Olan	7 (2,17)	Meyve ağacı 5, orman 2	2 (1,7)

Metaforlara Dayalı Üretilen Kavramsal Kategoriler

Bu bölümde, ilk olarak bu araştırmada “Çokkültürlü Eğitim” kavramına ilişkin geliştirilen 7 kavramsal kategori (Farklılıkları kucaklayan veya zenginlik sayan, fırsat eşitliği sağlayan veya bilgilendiren, önyargıları azaltan veya farkındalığı artıran, ayrıştırıcı veya kaos olan, eğitim programına katkı sağlayan, tam anlaşılamayan veya karmaşık, kökü geçmişte bir olan) Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Akademisyenler Tarafından Üretilen Metaforik Temaların Dağılımı

Şekil 1’de görüldüğü üzere, akademisyenlerin çokkültürlü eğitim kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar; *Farklılıkları Kucaklayan veya Zenginlik Sayan*, *Fırsat Eşitliği Sağlayan veya Bilgilendiren*, *Önyargıları Azaltan veya Farkındalığı Artıran*, *Ayrıştırıcı veya Kaos Olan*, *Eğitim Programına Katkı Sağlayan*, *Tam Anlaşılamayan veya Karmaşık*, *Kökü Geçmişte Bir Olan* olmak üzere 7 kategoride ele alınmıştır.

Kategori 1: Farklılıkları Kucaklayan veya Zenginlik Sayan Çokkültürlü Eğitim

Bu kategoride 75 metafor üretilmiştir. Akademisyenler, çokkültürlü eğitimi farklılıkları kucaklayan veya zenginlik sayan bir unsur olarak algılamaktadırlar. Buna göre çokkültürlü eğitim tüm farklılıkları, kültürleri olduğu gibi kabul edip bunu zenginlik olarak görmektedir. Bazı

akademisyenlerin (A14, A24, A48, A50, A131, A152, A205, A237, A277, A311) düşünceleri aşağıda verilmiştir:

Çokkültürlü eğitim gökkuşağına benzer, çünkü bünyesinde bütün ana renkleri barındırır, mükemmel bir renk armonisi oluşturur. [A131]

Çokkültürlü eğitim çiçek bahçesine benzer, çünkü hepsi güzeldir, hepsinin ortak olup paylaştıkları toprak ve mekân vardır. Meyvenin tür olarak farklılığı (farklı türde meyvelerin olması) bahçeye de çiftçiye de komşuya da hoş gelir.... Öte yandan bir meyvenin diğerine zararı da yoktur. Üstelik bu bahçede kimsenin kimseyi değişime zorlaması da beklenmez. Herkes kendi gibi kalmayı bilir. [A50]

Çokkültürlü eğitim arılara benzer, çünkü her çiçeğin kendine göre özelliği ve yararı vardır. Bu iyi, kötü, güzel çirkinden daha öte bir kavramsallık ortaya koyar. Çok ekinli bir dünyada çok dil bilen insan gücünü düşünmek ve ekinin her alanında çok bilgili olmanın iletişim ve etkileşim bakımından insanlık anlayışına önemli katkıları olacağına farkına varmak gerekir. [A14]

Çokkültürlü eğitim çeşmeye benzer, çünkü yol kenarındaki çeşmeler gelen geçen kim olduğuna bakıp onları ayırt etmeksizin su vermeye devam ederler. [A48]

Çokkültürlü eğitim halıya benzer, çünkü halının her bir ilmiği, her bir nakışı bir deseni oluşturur; desenler ise halının büyüklü güzelliğini, bütünlüğünü ortaya koyar. Her bir desenin özgün bir öyküsü, bir varoluş değeri vardır. Bütünlüğü bozmadan her desenin, her nakışın öyküsünü anlamak; insanlığın serüvenini izlemek, öğrenmektir. [A152]

Çokkültürlü eğitim orkestraya benzer, çünkü orkestrada yer alan farklı enstrümanlar gibi farklı kültürlerden beslenen eğitim elemanları bir uyum içinde güzel bir senfoni ortaya çıkarabilirler. Orkestradaki her sazın kullanım biçimi, sesi, kullanım amacı farklıdır. Ancak ortak bir amaçta birleşince farklılıklar bir bütünlüğe ulaşır. Çokkültürlü eğitim de böyledir. [A237]

Çokkültürlü eğitim türlü yemeğe benzer, çünkü her şehirde, hatta ülkede farklı sebze, et ve baharatları bir araya getirerek yapılan lezzetli, herkesin kendi damak tadına uygun bir türlü yemeği nasıl varsa, çok kültürlü eğitimde de farklı kültürlerin katkısıyla oluşmuş bir zenginlik, tat ve doyum vardır. [A311]

Çokkültürlü eğitim topluma benzer, çünkü içerisinde her türlü/cins/farklı zihniyette insan barındırır.[A277]

Çokkültürlü eğitim mozaığe benzer, çünkü farklı kültürlerle ait bilgilerin bir araya geldiği, harmanlandığı ve zenginleştiği bir bütünü anlatır. [A205]

Çokkültürlü eğitim aşureye benzer, çünkü katılan her kültür yeni bir tat verir, aşurede de yok yoktur. [A24]

Kategori 2: Fırsat Eşitliği Sağlayan veya Bilgilendiren Çokkültürlü Eğitim

Bu kategoride 5 metafor üretilmiştir. Akademisyenler, çokkültürlü eğitimi fırsat eşitliği sağlayan veya bilgilendiren bir unsur olarak algılamaktadırlar. Bazı akademisyenlerin (A91, A265, A282, A292) düşünceleri aşağıda verilmiştir:

Çokkültürlü eğitim empatiye benzer, çünkü eğitimde fırsat eşitliği sağlanmış olur. [A91]

Çokkültürlü eğitim uyarlamaya benzer, çünkü farklı kültürlerde edinilen bilgilerin sizin kültürünüze aktarımı ve bir sınıftaki her öğrenciye eşit fırsatları sunmaktır. [A282]

Çokkültürlü eğitim yamalı bohçaya benzer, çünkü kırkyama yaparken çok çeşitli renk ve desenlerdeki kumaşları belli tekniklerle bir araya getirerek çok çeşitli şekiller verebilir ve yepyeni ürünler (yatak örtüsü, yastık, çanta, vb) oluşturabilirsiniz. Bunu oluştururken kumaşın kalınlığını, inceliğini birbiriyle uyumunu dikkate almanız gerekir. Çokkültürlü eğitimde de farklı kültürel değerleri dikkate alarak saygı duyarak insanların birbiriyle olumlu etkileşim ortamları oluşturmaları sağlanmalıdır. Çokkültürlü eğitim sürecinde insanlar sahip oldukları farklılıklardan yepyeni ürünler oluşturabilir, birbirlerinin gelişimini destekleyebilir, yeni bilgi ve beceriler kazanabilirler, birlikte gelişebilirler. [A292]

Çokkültürlü eğitim salataya benzer, çünkü her güzelliği içine alır. Tüm renkleri ve tatları bir araya getirerek, hiç ayrıcalık yapmaz. Herkese güven verir. Sağlıklı eşitlikçi bir ortam yaratır. [A265]

Kategori 3: Önyargıları Azaltan veya Farkındalığı Artıran Çokkültürlü Eğitim

Bu kategoride 5 metafor üretilmiştir. Akademisyenler, çokkültürlü eğitimi önyargıları azaltan veya farkındalığı artıran bir unsur olarak algılamaktadırlar. Bazı akademisyenlerin (A4, A70, A264) düşünceleri aşağıda verilmiştir:

Çokkültürlü eğitim anahtara benzer, çünkü eğitimde anlayış kapısını açar. [A4]

Çokkültürlü eğitim resme benzer, çünkü hümanist, barış yanlısı, özgürleştirici, ön yargıları azaltan, empati, dayanışma ve çatışmaların üstesinden gelme becerisi kazandıran bir eğitimidir. [A264]

Çokkültürlü eğitim çok yönlü olmaya benzer, çünkü çok yönlü olan birey değişik kültürleri içselleştirmiş ve bu kültürlerle ilişkin önyargılarını azaltmış ve anlayış geliştirmiştir. [A70]

Kategori 4: Ayrıştırıcı veya Kaos Olan Çokkültürlü Eğitim

Bazı akademisyenler, çokkültürlü eğitimi ayrıştırıcı ve kaos olarak algılamaktadırlar. Bu akademisyenlere göre çokkültürlü eğitim sevilmeyen ve istenmeyen bir unsurdur. İlgili kategoride 3 metafor üretilmiştir. Bazı akademisyenlerin (A166, A203, A221) düşünceleri aşağıda verilmiştir:

Çokkültürlü eğitim mozaığe benzer, çünkü her an kırılabilir. Dünyada ciddi devletlerin hiç birinde çok kültürlü eğitim uygulaması yoktur. Milli eğitim toplumdaki ortak değerleri pekiştirirken çokkültürlü eğitim halkı ayrıştırabilir. [A221]

Çokkültürlü eğitim kaosa benzer, çünkü çokkültürlülük, toplumsal birliği ve bütünleşmeyi engeller. [A166]

Çokkültürlü eğitim mozaığe benzer, çünkü farklı mozaik taşlarından estetik bir eser oluşturmak zor bir sanattır. Uymayan taşlar çok çıkacaktır. Onları parçalamak oldukça zaman alacaktır. [A203]

Kategori 5: Eğitim Programına Katkı Sağlayan Çokkültürlü Eğitim

Bu kategoride akademisyenler çokkültürlü eğitimin programa katkı sağladığını düşünmektedirler. 8 metaforun üretildiği bu kategoride bazı akademisyenlerin (A175, A176, A186, A297) düşünceleri aşağıdaki gibidir:

Çokkültürlü eğitim pusulaya benzer, çünkü bize eğitim öğretimi ve müfredat hazırlamada yön gösterir. [A176]

Çokkültürlü eğitim yaşam deneyimine benzer, çünkü gerçek yaşamda karşılaştığımız deneyimleri öğrenme ortamına taşır. [A297]

Çokkültürlü eğitim meyve ağacına benzer, çünkü ağaç gibi pek çok dalı vardır ve kapsayıcıdır. Her kültüre uygun eğitim ortamlarının oluşturulması gerekir. [A186]

Çokkültürlü eğitim karnavala benzer, çünkü çokkültürlü, çokkimlikli postmodern bir dünyada farklılıkların bir arada uyumlu bir biçimde öğrenilmesini, eğitimde bireysel, kültürel ve toplumsal farklılıkları dikkate alır. [A175]

Kategori 6: Tam Anlaşılamayan veya Karmaşık Çokkültürlü Eğitim

Bu kategoride 19 metafor üretilmiştir. Akademisyenler çokkültürlü eğitimi tam olarak anlaşılamayan veya karmaşık bir unsur olarak görmektedirler. Bazı akademisyenlerin (A2, A6, A47, A78, A299) düşünceleri aşağıda verilmiştir:

Çokkültürlü eğitim bir devlete benzer, çünkü birbirinden farklı değerleri ve adetleri olan insanları ve grupları ortak bir amaç etrafında çalıştırmak durumundasınızdır. Yönetebilmek için öncelikle yönettiklerinizle etkin iletişim kurabilmeniz, yani karşınızdakiler tarafından anlaşılmanız ve karşınızdakileri anlammanız gerekir. Bunun için asgari müşterekler belirlemeniz gerekir ki, hangi kültürden olursa olsun tüm öğrenciler bu minimum anlayışta hemfikir olabilsinler. Bu ortak anlayışın oluşması zaman alabilir ama bu olmadan amaca ulaşmak da eğitimi yönetmek de pek etkin olmaz. Yönetmenin ikinci yüzü de anlaşmazlıkları çözümlenektir. Anlaşmazlıklar çözümlenirken hangi ölçütler ve değerler kullanılacak sorusu ya kültürlerin uzlaşarak bir ortak değer ve ölçüt standardına ulaşmasıyla ya da kültürler üstü değer ve ölçüt standartların kullanılmasıyla cevaplanabilir. Bu noktada kültürün (dolayısıyla değerlerin) ne

olduğu ve kültürlerin göreliliği iyice anlaşılmalıdır. Bu kültürel relativizm konusu iyice düşünülmeden atılan adımlar büyük gücenmelere ve yabancılaştırmalara yol açabilir. [A78]

Çokkültürlü eğitim bir yelpazeye benzer, çünkü açıldığı zaman görüldüğünden çok daha geniş bir içeriği vardır ve içinden hangi desenin çıkacağı belli olmaz. [A299]

Çokkültürlü eğitim bir ahtapota benzer, çünkü her bir kolu farklıdır ve bireysel farklılığı dikkate almak gerekir. Çözümü zor anlaması kolay değildir. [A2]

Çokkültürlü eğitim bir çamura benzer, çünkü kimse ne olduğunu bilmez. [A47]

Çokkültürlü eğitim bir google arama motoruna benzer, çünkü isteyen istediğini alır ancak neyin doğru, güvenilir; neyin yanlış güvenilirmez olduğunu anlayamazsınız. [A161]

Çokkültürlü eğitim bir anlamsızlığa benzer, çünkü anlamsızdır. [A6]

Kategori 7: Kökü Geçmişte Bir Olan Çokkültürlü Eğitim

Bu kategoride 2 metafor üretilmiştir. Çokkültürlü Eğitim kavramı akademisyenler tarafından kökü bir olan ve sonradan bir araya gelinen bir unsur olarak görülmüştür. Bazı akademisyenlerin (A185, A187, A244) düşünceleri aşağıda verilmiştir:

Çokkültürlü eğitim meyve ağacına benzer, çünkü aynı kök, aynı gövde, fakat farklı dallar, farklı yapraklar, farklı meyveler... hepsi aynı suyla, güneşle, havayla besleniyor, aynı rüzgarla sallanıp aynı yağmurla ıslanıyor ama bir ağaçla büyümüş farklı meyveler... Eğitimde çok kültürlülük bu ağacın meyveleri gibi...[A187]

Çokkültürlü eğitim ormana benzer, çünkü ormanda aynı topraktan beslenen farklı türde ağaçlar bitkiler nehirler vardır. [A244]

Çokkültürlü eğitim meyve ağacına benzer, çünkü kökü insan ve insancılık, yöneldiği yön gökyüzü ve özgürlük, dalları yeşillenmeye ve çiçek açmaya meyilleşmiş ve sonunda da meyve verecek duruma gelecektir. [A185]

Kavramsal Kategorilerin Akademisyenlerin Unvanlarına Göre Karşılaştırılması

Tablo 4: Kavramsal Kategorilerin Akademisyenlerin Unvanları Bakımından Karşılaştırılması

Metafor Adı	Araştırma Görevlisi n=84 (f)	Öğretim Görevlisi n= 39 (f)	Doktor Araştırma Görevlisi n=12 (f)	Yardımcı Doçent Doktor n=106 (f)	Doçent Doktor n=55 (f)	Profesör Doktor n=27 (f)
Farklılıkları Kucaklayan veya Zenginlik Sayan	63	27	11	82	43	12
Fırsat Eşitliği Sağlayan veya Bilgilendiren	1	3	0	2	3	0
Önyargıları Azaltan veya Farkındalığı Artıran	4	5	0	2	0	4
Ayrıştırıcı veya Kaos Olan	1	2	1	2	1	2
Eğitim Programına Katkı Sağlayan	5	1	0	6	1	1
Tam Anlaşılmayan veya Karmaşık	7	1	0	10	7	6
Kökü Geçmişte Bir Olan	3	0	0	2	0	2
$\chi^2 = 50,405, df = 30, p = 0,011$						

Tablo 4’te yedi kavramsal kategori, akademisyenlerin unvanları bakımından karşılaştırılmıştır. Çokkültürlü eğitim kategorilerinin unvan değişkenine (Araştırma görevlisi, Öğretim görevlisi, Doktor Araştırma Görevlisi, Yardımcı Doçent Doktor, Doçent Doktor ve Profesör Doktor) bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki-kare (chisquare) testi sonucunda değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2 = 50,405, df = 30, p = 0,011$). Bu farklılıkları şu şekilde özetlenebilir:

- Yardımcı Doçent Doktor unvanlı akademisyenler “Farklılıkları Kucaklayan veya Zenginlik Sayan Çokkültürlü Eğitim (n=82)”, “Eğitim Programına Katkı Sağlayan Çokkültürlü Eğitim (n=6)” ve “Tam Anlaşılmayan veya Karmaşık Çokkültürlü Eğitim (n=10)”

kategorilerini temsil eden metaforları diğer unvanlara kıyasla daha çok oranda üretmiştir.

- Öğretim Görevlisi akademisyenler “Önyargıları Azaltan veya Farkındalığı Artıran Çokkültürlü Eğitim” kategorisini temsil eden metaforları diğer unvanlara göre daha fazla üretmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonucunda, “Çokkültürlü eğitim” ile ilgili akademisyenler tarafından oluşturulan metaforlar 7 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bunlar; Farklılıkları kucaklayan veya zenginlik sayan (75 metafor), fırsat eşitliği sağlayan veya bilgilendiren (5 metafor), önyargıları azaltan veya farkındalığı artıran (5 metafor), ayrıştırıcı veya kaos olan (3 metafor), eğitim programına katkı sağlayan (8 metafor), tam anlaşılamayan veya karmaşık (19 metafor), kökü geçmişte bir olan (2 metafor) çokkültürlü eğitim şeklinde kategorilerdir. Bu çalışmada çokkültürlü eğitimi tanımlamada en çok “gökkuşağı” metaforunun kullanıldığı görülmektedir. İkinci sırada tercih edilen metaforun ise “mozaik” olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitim fakültesinde görevli akademisyenlerin çokkültürlü eğitim kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları üretmek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın bulguları bazı önemli noktalara dikkat çekmektedir:

Birincisi, çokkültürlü eğitim kavramı için üretilen metafor sayısı (n=103) düşünüldüğünde bir bütün olarak açıklanabilmesi biraz zordur. Örneğin, çokkültürlü eğitim kavramına ilişkin “melez bir çocuk”, “meyve ağacı”, “salata”, “meze”, “mozaik”, “okyanus”, “orkestra”, “orman”, “renk cümbüşü”, “resim” gibi üretilen metaforlar üzerinden de görülebileceği gibi, çokkültürlü eğitimin tek başına bir metaforla açıklanabilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

İkinci olarak akademisyenlerin “Çokkültürlü eğitim” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlarda en çok “Farklılıkları Kucaklayan veya Zenginlik Sayan Çokkültürlü Eğitim” ve “Tam Anlaşılamayan veya Karmaşık” kategorilerinin öne çıktığı görülmektedir. Bazı kategorilerin (Fırsat Eşitliği Sağlayan veya Bilgilendiren, Önyargıları Azaltan veya Farkındalığı Artıran, Ayrıştırıcı veya Kaos Olan, Eğitim Programına Katkı Sağlayan) ise değer olarak az olup birbirine yakın olmasına rağmen gerçekte popüler kategoriler kadar önemli olduğu bilinmektedir (Banks, 2008). Zira çokkültürlü eğitimin amaçları arasında önyargıları azaltma, eğitim programının içeriğine katkı sunma gibi görevleri bulunmaktadır (Bennett, 2001; Sleeter& Grant, 1994). Ayrıca çokkültürlü eğitime karşı çıkılmasında öne sürülen en büyük iddia ise

ülkeyi bölme ve kaos çıkarma olarak görülmektedir (Banks, 2008). Bu metaforları üreten akademisyenler az sayıda olsa da araştırmanın bulgularına göre bu iddiada bulunan akademisyenler de bulunmaktadır.

Üçüncü olarak unvan değişkeni akademisyenlerin çokkültürlü eğitim ile ilgili metafor kavramlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Bulgulara göre özellikle Yardımcı Doçent Doktor unvanlı akademisyenlerin çokkültürlü eğitime ilişkin daha fazla olumlu tutum geliştirdikleri görülmektedir.

Dördüncü olarak akademisyenlerin bazılarında (n=19) çokkültürlü eğitimin tam anlaşılabilen bir kavram olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bulgulara göre istenen şeylerin fazlalığı, farklı kültürlerin yapısı gibi unsurlar bu anlamsızlığın nedeni olarak görülmektedir. Dolayısıyla bu alanda yapılacak çalışmaların kişilerin kafalarında soru işareti bıraktırmayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir.

Genel olarak bulgular değerlendirildiğinde, akademisyenlerin çokkültürlü eğitime karşı olumlu bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Çokkültürlü eğitim ile ilgili olarak üretilen metaforlar incelendiğinde farklı kültürleri bütünleştiren ve bunu zenginlik sayan, önyargıların azaltılmasına yardımcı olan, fırsat eşitliği sağlayan ve eğitim-öğretim ortamında kullanıldığında bireyin zengin öğrenmesine yardımcı olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bu araştırma çokkültürlü eğitim ile ilgili bu türden bir araştırma olmadığı için alanyazında ilk metafor çalışması olarak düşünülebilir. Bu sebeple bu araştırmayı destekleyen veya bulgularına zıt sonuçlar çıkaran araştırmalar doğabilir.

Bu çalışmada ayrıca akademisyenler tarafından çokkültürlü eğitimin emin ellerde yürütülmesi gerektiği ve dikkat edilmediğinde ülkenin birlik ve bütünlüğüne zarar verebileceği düşünülmektedir. Parçaların titizlikle bir araya getirilerek adeta ilmek ilmek dokunması gerektiği vurgulanmaktadır. Damgacı'nın 2013 yılında Türkiye'deki eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin çokkültürlü eğitime ilişkin görüşlerini öğrenmek için yaptığı araştırmada da akademisyenlerin, çokkültürlü eğitimi uzman eğitmenlerin vermesi gerektiği aksi takdirde bu eğitimin yanlış uygulamasına bağlı olarak ülkenin birliğine zarar verebileceği görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Eğitim fakültelerinde, öğretmen yetiştirme sürecinde, akademisyenlerin çokkültürlü eğitim yeterliliğine sahip olmaları gerekmektedir. Bu açıdan eğitim fakültelerindeki akademisyenlerin çokkültürlü eğitim hakkında oluşturdukları metaforlardan olumsuz olanların düzeltilmesi gerektiği ve öğretmen yetiştirme programına katkı sağlaması açısından bunların oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Günay,

Aydın ve Kaya'nın (2014) çokkültürlü eğitim yaklaşımının etkililik düzeyi ile ilgili yaptığı çalışmada, çokkültürlü eğitim yaklaşımının akademik başarıya orta düzeyde olumlu etkisinin olduğu bulunmuştur. Bu etkililik düzeyinin çalışmanın yapıldığı yıllara göre, öğrenim düzeyine göre ve ülkelere göre farklılık gösterdiği; çalışmanın yapıldığı bölüm ve araştırma sürelerine göre farklılık göstermediği sonucuna da varılmıştır. Yapılan çalışmalar göstermektedir ki; uluslararası alanyazına Türkiye'deki çokkültürlü yapının daha detaylı anlatılması gerekmektedir. Bu sebeple Türkiye temelli daha çok çalışmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin dört bir tarafından araştırmaya katılan akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda, çokkültürlü eğitim kavramına ilişkin, özellikle Marmara bölgesinde yer alan üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin diğerlerinden daha fazla önyargıya sahip olduğu görülmüştür. Bunun aksine doğu bölgelerinde yer alan üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin, diğer bölgelerde görev yapan akademisyenlere göre çokkültürlü eğitimin daha fazla farklılıkları kucakladığı, fırsat eşitliğini sağladığı ve önyargıları azalttığı düşüncelerine sahip oldukları saptanmıştır. Farklı etnik grupları içinde barındıran Türkiye'nin bu mozaik yapısı, farklı görüşleri de bünyesinde barındırmaktadır. Bu görüş farklılıkları akademik çevrede de yer almakta ve tartışılmaktadır. Bu sebeple ileriki yıllarda çokkültürlü eğitim çokça tartışılmaya devam edecek gibi görülmektedir. Dolayısıyla değişik grupları içinde barındıran ülkelerin uygulamaya koyduğu çokkültürlü eğitiminin, Türkiye'ye ne getirip ne götüreceği konusu, hala büyük bir belirsizliktir. Son zamanlarda alanda yapılacak 23. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi ve 9. Uluslararası Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi ana başlığının çokkültürlü eğitime ayrılması manidardır. Bu sebeple alanda bu konu ile ilgili çokça araştırmalar yapılmalı ve ülkemize özgü bir çokkültürlü eğitim sistemi oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaba-Altun, S., Apaydın, Ç. (2013). Kız ve Erkek Öğretmen Adaylarının “Eğitim” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Educational Administration: Theory and Practice*, 19(3): 329-354.
- Ameny-Dixon, G.M. (2004). Why Multicultural Education is More Important Than Higher Education Now Than Ever: A Global Perspective. *International Journal of Scholarly Academic Intellectual Diversity*, 8(1): 1-9.
- Aslantürk, T., Amman, T. (1999). *Sosyoloji*. İstanbul: İFAV Yayınları.
- Aydın, H. (2013). A Literature-based Approaches on Multicultural Education. *Antropologist*, 16(1-2): 31-44.
- Aydın, S., Pehlivan, A. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının “Öğretmen” ve “Öğrenci” Kavramlarına İlişkin Kullandıkları Metaforlar. *Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 5(3).
- Başbay, A., Kağnıcı D.Y. (2011). Çok Kültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(161): 199-212.
- Banks, J.A. (2008). *An Introduction to Multicultural Education*. Boston, MA: Pearson Publication.
- Başbay, A., Kağnıcı, D.Y., Sarsar, F. (2013). Eğitim Fakültelerinde Görev Yapmakta Olan Öğretim Elemanlarının Çokkültürlü Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *Turkish Studies*, 8(3): 47-60.
- Bennett, C. (2001). Genres of Research in Multicultural Education. *Review of Educational Research*, 7(2): 171-217.
- Bozlak, M. (2002). The College Student as Learner: Insight gained Through Metaphor Analysis. *College Student Journal*, 36: 142–151.
- Bozkurt, A.Y., Ekşi, G., Alcı, B. (2013). Multicultural Competence Level of University Instructors: A Perspective from a Turkish Context. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 4(14): 415-421.
- Bredeson, P. (1988). Perspectives on Schools: Metaphors and Management in Education. *The Journal of Educational Administration*, 26(3): 293-309.
- Creswell, J.W., Miller, D.L. (2000). Determining Validity in Qualitative Inquiry. *Theory into Practice*, 39(3): 124-131.

- Creswell, J. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Çapan, B.E. (2010). Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Metaforik Algıları. *Journal of International Social Research*. 3(12): 140-154.
- Damgacı, F. (2013). Türkiye'deki Akademisyenlerin Çokkültürlü Eğitime İlişkin Tutumları. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Damgacı, F., Aydın, H. (2013). Akademisyenlerin Çokkültürlü Eğitime İlişkin Tutumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45): 325-341.
- Demir, S. (2012). Çokkültürlü Eğitimin Erciyes Üniversitesi Öğretim Elemanları İçin Önem Derecesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 4(7): 1453-1475.
- Gay, G. (2004). The Importance of Multicultural Education. *Educational Leadership*, December 2003, January 2004. 30-35.
- Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş (Çev. Ed.: Ali Ersoy-Pelin Yalçınoğlu)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Günay, R., Kaya, Y., Aydın, H. Çokkültürlü Eğitim Yaklaşımının Etkililik Düzeyi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4): 145-166.
- Inbar, D. (1996). The Free Educational Prison: Metaphors and Images. *Educational Research*, 38(1): 77-92.
- Lakoff, G., Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil (Çev. G. Y. Demir)*. İstanbul: Paradigma.
- Merriam, S.B. (2013). *Qualitative Research: Nitel Araştırma (Çev. Ed.: Selahattin Turan)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Miles, M.B., Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis (2nd ed.)*. ThousandOaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Morgan G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor (Çev. G. Bulut)*. İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Mwonga, C. (2005) *Multicultural Education: New Path Toward Democracy, Re-Envisioning Education And Democracy*.

- Nieto, S., Bode, P. (1996). *Affirming Diversity: The Sociopolitical Context of Multicultural Education*. 6. Baskı. Boston, MA: Pearson Publication.
- Patton, M.Q. (2002). *Qualitative Evaluation and Research Methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Saban, A. (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen” Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2): 131-155.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. Kademe Öğretmen ve Öğrencilerinin Bilgi Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *İlköğretim Online*, 7(2): 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2): 281-326.
- Sleeter, C., Grant, C. (1994). *Making Choices For Multicultural Education: Five Approaches to Race, Class, and Gender*. New York, NY: Macmillan Press.
- Tortop, H.S. (2013). Öğretmen Adaylarının Üniversite Hocası Hakkındaki Metaforları ve Bir Değerlendirme Aracı Olarak Metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*. 3(2): 153-160.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2005). *Soysal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.